



Svenska Naprapatförbundet

Remissvar från Svenska Naprapatförbundet

angående betänkandet SOU 2025:63, Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov.

Datum: 2025-10-30

Diarienummer: Dnr S2025/01126

Kontaktperson: Anders Mattsson-Coll, förbundschef, amc@naprapater.se, 0733-541765

Inledning

Svenska Naprapatförbundet (SNF) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov SOU 2025:63. Förbundet företräder Sveriges legitimerade naprapater och verkar för hög kvalitet, patientsäkerhet och utveckling inom manuell medicin och rörelseapparatens hälsa. I delar av svaret sammanför vi grupperna naprapater och kiropraktorer då så görs i betänkandet.

Sammanfattning av Svenska Naprapatförbundets synpunkter

SNF är i grunden positiva till förslag som stärker vårdprofessioners vidareutbildning och fortbildning. Utredningen belyser på ett förtjänstfullt sätt vikten av en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning, och vi välkomnar särskilt de delar som betonar behovet av kontinuerlig kompetensutveckling för att vården ska kunna bedrivas med hög kvalitet och i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Vi har dock ett antal kritiska synpunkter till betänkandet:

- Naprapater och kiropraktorer som är legitimerade sedan över 30 år och viktiga delar i vården av muskuloskeletala besvär, exkluderas ur de förslag om reglerad vidareutbildning och fortbildning som läggs. Detta leder till ojämlikhet i förhållande till andra legitimerade yrkesgrupper och avsevärt försämrade förutsättningar för kompetensutveckling. Naprapater och kiropraktorer bör ha samma möjligheter som övriga legitimerade yrkesgrupper till vidareutbildning och fortbildning.
- I stället för att inkludera naprapater och kiropraktorer i förslagen, föreslås magister- och mastersutbildningar, eller uppdragsutbildningar, i Sverige eller

utomlands. Vi anser att detta förstärker den ojämlikhet som idag råder mellan dessa grupper och andra legitimerade yrkesgrupper.

- Som orsak till att naprapater och kiropraktorer exkluderas ur förslagen uppges att grupperna saknar utbildning med examensrätt, och därmed inte är aktuella för reglerad vidareutbildning på avancerad nivå eller forskarnivå. Naprapat- och kiropraktorutbildningarna genomgick under 2023–2024 en omfattande granskning av UKÄ. Myndigheten bedömde att utbildningarna uppfyller samtliga kvalitetskriterier som gäller för högskola och universitet. Vi anser därför att det rimligt att även naprapater och kiropraktorer inkluderas i förslagen.

Vårdprofessionslyftet

SNF ser positivt på förslaget om ett Vårdprofessionslyft. Initiativet kan skapa långsiktiga förutsättningar för yrkesverksamma inom vården att utvecklas i nära samverkan med arbetsgivare och akademi. Vi anser dock att det är avgörande att även naprapater inkluderas i denna satsning. Yrkesgruppen utgör en viktig del i svensk hälso- och sjukvård, vad gäller muskuloskeletala besvär, en av de största patientgrupperna inom vården med mycket stora samhällsekonomiska kostnader. Ett Vårdprofessionslyft som inte omfattar legitimerade naprapater riskerar att bidra till att förstärka ojämlika förutsättningar för vårdyrken och försämrade möjligheter till kompetensutveckling.

Exkludering av naprapater ur förslag om vidareutbildning och fortbildning, utbildningsnivå och UKÄ:s bedömning av naprapatutbildningen

Naprapater har varit legitimerade vårdgivare i Sverige i 31 år. Trots detta är yrkesgruppen fortfarande inte fullt ut en del av den offentliga hälso- och sjukvården, och i det aktuella betänkandet ställs vi återigen utanför förslag som rör legitimerade yrkesgrupper. Utredningen konstaterar att Sverige i dag saknar utbildning med examensrätt till naprapat eller kiropraktor, och att dessa yrken därmed inte är aktuella för reglerad vidareutbildning på avancerad nivå eller forskarnivå.

UKÄ genomförde under 2023–2024 en omfattande granskning av Naprapatutbildningen. Den sakkunniga bedömargruppen, ledd av en expert inom fysioterapi, konstaterade att utbildningen vilar på vetenskap och beprövad erfarenhet och uppfyller samtliga kvalitetskriterier. I juni 2024 fastslog UKÄ att utbildningen håller den kvalitet som gäller för högskolor och universitet. SNF är starkt kritiska till att man föreslår att basera tillgången till vidareutbildning och fortbildning på utbildningens organisatoriska form snarare än på bedömningen av nivån.

Reglerad vidareutbildning på avancerad nivå och forskarutbildning kontra magister- och mastersutbildningar samt uppdragsutbildningar

I betänkandet konstateras att naprapater och kiropraktorer inte är aktuella för reglerad vidareutbildning på högre nivå eller forskarutbildning. I stället hänvisas till magister- och mastersutbildningar i Sverige eller utomlands samt uppdragsutbildningar. Utbildningen till naprapat är förenad med höga kostnader även om den är berättigad till studiemedel.

Eftersom få naprapater är inkluderade i den offentligt finansierade vården, bedrivs naprapatvård huvudsakligen av småföretagare eller arbetsgivare med ett fåtal anställda. De förslag som finns i betänkandet utgår i huvudsak från anställningsförhållanden inom regioner och hos större vårdgivare. För legitimerade naprapater med en kostsam utbildning bakom sig och med mindre verksamheter är möjligheterna att bekosta uppdragsutbildningar eller andra utbildningar små. För att ge även naprapater rimliga möjligheter till vidareutbildning, kontinuerlig fortbildning och långsiktig kompetensutveckling behöver gruppen inkluderas i de förslag som föreligger.

SNF har under lång tid lagt betydande resurser på forskning och ett antal naprapater har därför kunnat genomgå forskarutbildning för att så småningom disputerat. En forskargrupp, MUSIC, Musculoskeletal and Sports Injury Epidemiology Center, under ledning av en professor, tillika legitimerad naprapat, har över tid vuxit fram och är verksam vid Karolinska Institutet och Sophiahemmet Högskola. Tröskeln för en naprapat att gå forskarutbildning är dock hög och förslagen i betänkandet befäster detta. Ett inkluderande av naprapater skulle i stället underlätta och skapa betydligt bättre förutsättningar för naprapater att bedriva forskningsverksamhet som är avgörande för yrkesgruppens och verksamhetsområdets utveckling.

Konsekvenser och risk för ojämlikhet

De nuvarande förslagen riskerar att skapa ojämlika villkor mellan legitimerade vårdyrken. När vissa grupper ges strukturella möjligheter till vidareutbildning, fortbildning och kompetensutveckling, medan andra exkluderas, påverkas både kompetensförsörjningen och patientsäkerheten negativt. SNF anser att legitimerade vårdyrken – oavsett utbildningens organisatoriska form – ska ges likvärdiga möjligheter att utveckla och kvalitetssäkra sin yrkeskompetens.

Reglering av andra yrkesgrupper

SNF är kritiska till slutsatsen i betänkandet, att yrkesgruppen osteopater inte ska regleras. Yrket osteopat är väl etablerat och reglerat i övriga Norden och i många andra länder i Europa. Osteopater är liksom naprapater och kiropraktorer experter inom muskuloskeletala besvär som utgör en betydande del av samhällskostnaderna för hälso- och sjukvård. En reglering skulle innebära ökad patientsäkerhet, ökad tillgång till kompetent vård och bättre förutsättningar för en yrkesgrupp som redan är reglerad i många andra länder, att bli en del av svensk hälso- och sjukvård.

Avslutande kommentar

Sammantaget anser SNF att betänkandet är väl genomtänkt med det viktiga målet att säkerställa rätt kompetens i vården. Vi uppmanar dock till att se över förslagets omfattning så att även legitimerade naprapater ges likvärdiga möjligheter till vidareutbildning, fortbildning, och Vårdprofessionslyftet. På så sätt säkerställs att hela vårdlandskapet ges möjlighet till livslångt lärande.

Sofie Svahn, ordförande Svenska Naprapatförbundet, sofie.svahn@naprapater.se